

2011. NOVEMBER 19. SZOMBAT

1TIMÓTEUS 6,3–10

DR. KÁDÁR ZSOLT

Óvás a tévtanoktól és a pénzimádatról

^{6,3}Ha valaki tévtanokat hirdet, és nem tartja magát a mi Urunk Jézus Krisztus egészséges beszédéhez és a kegyességhez illő tanításhoz, ^{6,4}az felfuvalkodott, és nem tud semmit, hanem a vitatkozás és a szóharc betegségében szenved, amelyből irigység, viszálykodás, istenkáromlás, gonosz gyanúsítás származik. ^{6,5}Ezek megbomlott elméjű és az igazságot elvető emberek torzsalkodásai, akik a kegyességet a nyereszkedés eszközeként tekintik. ^{6,6}Valóban nagy nyereség a kegyesség meglegedéssel, ^{6,7}mert semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle. ^{6,8}De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele. ^{6,9}Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértésbe meg csapdába, sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek az embereket pusztulásba és romlásba döntik. ^{6,10}Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Az apostoli kor szüntelen problémája volt a tévtanítással szembeni harc és a mostani kor, amiben élünk ugyancsak elénk hozza a vallási, filozófiai, életvitelbeli tévtanítások sokaságát.

Krisztus ügye veszélyeknek volt kitéve a keresz-

tyenség korai szakaszában, amikor érzékelhetően keveredett a pogány misztikum, a görög bölcselet, a fanatikus önmegvalósítás, zsidó tradicionális törvénytisztelet és kegyesség, a keresztyén hit és életvitel áttörő újszerűségével. Isten kicsiny népe, Krisztus törekeny gyülekezetei a külső és belső támadásoknak egyaránt ki voltak téve. Sok esetben fizikálisan, egzisztenciálisan egyaránt veszélyeztetett volt az első században élő Krisztus-hívő. Ahhoz hogy meg tudjon állni, meg tudjon maradni, a Krisztus-hitben, a Krisztust követő élet mindennapi kihívásai közepette, megfelelő támaszra volt szükség. Az apostoli levelek nyilvánvalóan azért is születtek, hogy értelmezzék, rendszerbe foglalják a krisztusi tanítás igazságait, s a dogmatikai fundamentum mellett szervesen illeszkedő etikumot is közölve egészen gyakorlati útmutatást adjanak, segítve a hitben való megállást és megszilárdulást.

Az egészséges kegyesség Pálnál azt jelenti, hogy Krisztus beszédét, Krisztus tetteit idézték és elevenítették föl, mint a hit megkérdőjelezhetetlen fundamentumát. Aki mást mondott vagy ettől eltért, az bizonytalan volt hitében és elbizonytalanított másokat. Zavart keltett, bomlasztott, tehát

veszélyeztette a krisztusi közösséget. Természetesen a tévtanítások sokszor olyan köntösben jelentek meg, melyeknek tartalmi különlegessége, kizárólagosságot követelő fanatizmusa felkeltette az érdeklődést. A különnek számító dolgokra, tanításokra, üzenetekre mindig is felfigyeltek. Az ősi rossz így is be tudott furakodni Krisztus népe közé, hogy elbizonytalanítsa a hitben nem eléggé szilárdakat. Bizonyára a tévtanítók tanítási stílusa is megragadott sokakat, ha igen csak meggyőző erővel adták tovább, amúgy kétséges hitelű és alapú tudományukat.

A hitben bizonytalan ember megtéveszthető. Pál és munkatársai azonban azt a feladatot kapják, hogy egy pogány, zsidó világban, ahol mindenki keresi a menekülés útján a kárhozat elől, és ösztönösen várja élete jobbra fordulását, találják meg Krisztusban az egyetlen és az igazit. Benne ott van Istennek minden elrejtett bölcsessége, és csak benne található meg az a szeretet, mely félelmeket elűzve elvezet a teljes igazság megismerésére.

Ha valami ellen az apostol igazán kikel, az a kegyességi köntösben jelentkező nyereszkeskedés. Kemény szavakkal ítéli el azt az önző és számító, hiteltelen életet, amelyik a kegyességből hasznot akar csinálni. Az élet igaz nyeresége a megelégedés, annak elismerése, hogy semmi sem a miénk, de amit kapunk az mindig elég, hiszen Isten nagyon jól tudja, hogy valójában az élet külső és belső feltételeit illetően egyaránt mire is van szükségünk igazán.

Az apostoli intés arra hívja fel a figyelmet, hogy valójában csak az igazán a miénk, amit bensőnkben hordozunk, minden külső anyagi, materiális dolog olyan értékeit vesztő hiábavalóság, mely után vágyakozik ugyan az ember, de nem ezek birtoklása jelenti az igazi értéket és örömet.

Prédikációvázlat

Hitünk nagy tanítója Kálvin végeredményben nagyon gazdag ember volt. Annak ellenére, hogy életvitele puritánságának, már-már szigorú aszkézisének ténye közismert volt, s a tűnő századok során is így állt példaként sokak előtt. Legendák szólnak arról, hogy halála után, amikor személyes tárgyait számba vették, csupa nagyon egyszerű, szinte értéktelennek számító bútort és egyebeket vettek lajstromba. Csupán az ágya előtti szőnyeg keltette fel az értékecselő figyelmét. Az értékesnek tűnő szőnyeg azonban két helyen is igencsak kopott volt. A térdre boruló imádkozó Kálvin nyomát őrizte ez a szőnyeg, kikopott és megkopott ott, ahol az ágya mellett térdre borult a nagy reformátor. Gazdagsága tehát, nem ezüstben és aranyban, ingóságokban vagy ingatlanokban volt mérhető, hanem abban a lelki, szellemi hatásban, amelyik ma is érződik és 500 évvel születése után is erőteljesen hat a világ minden részén. Lelki kincseivel, rendszerező elméjének zsenialitásával, és a Krisztus ügyéért szívét, mint egy égő áldozatot felajánló kegyességével gazdagított évszázadok során sokakat, s velük együtt minket is.

A nyereség, a nyereszkedés, a haszon, a profit világában élünk, szinte az egész élet erre koncentrálódik. Sok esetben még a hívők közösségében is az egyik legfontosabb tárgyalnivaló téma a költségvetés, a bevételek és kiadások, a pénz. Érthető ez bizonyos szinten, hiszen a misszióhoz is, a hitélet gyakorlásához, a lelkészképzéshez, a diakóniához, a Biblia kinyomtatásához, az orgona megszólalásához és még ezernyi más az egyház életét érintő tevékenységhez pénzre van szükség. A kérdés csupán az, hogy képesek vagyunk e harmonizálni a kegyesség és a pénz viszonyait. Az apostol arról beszél, hogy az igazi nyereség a megelégedettség hitvallása. Ez abból a sajátos igeértelmezésből fakad, amely a nagy bibliai szenvedő Jób esetében éppúgy érvényes, mint a jézusi tanításban: magunkkal semmit sem hozunk erre a világra és semmit sem viszünk ki innen, ezért nagy hiábavalóság és egyben veszélyforrás is, ha csak a múltó földi jót keressük és akarjuk megszerezni szenvedélyesen.

Előttünk vannak a példák: a negatív példák arról, hogy a gazdagság mennyire kétélű dolog, s milyen lelkiismereti kérdéseket okozhat az, ha valaki bármilyen viszonylagos földi gazdagsághoz nem a tisztesség útján jut hozzá. Előttünk vannak az életnek örökös szegényei, akiknek két fillérjük azonban többet ér minden e világi gazdagságnál. Amikor a megtérésről beszélünk, akkor érzékeljük, hogy mennyivel könnyebb erről pusztán beszélni, ékes szavakkal bizonyosságot tenni, s milyen nehéz a megtérés gyümölcseit a hívek, a közösség, az egyház asztalára odatenni. S mennyire igaz az is, hogy a megelégedettség abban is kifejezésre juthat, hogy nem én akarok mindig az első lenni, nem én akarom állandóan a visszavonhatatlan bölcsességet kikiáltani, hanem tudok háttérben maradni. A tévtanítások szorításában sokszor önző egyéni érdekek motiválták a

tévtanítókat, nem csak anyagiakban realizálódó verseny, hanem az érvényesülési szempontok is készítették az akkor is megkísérhető embert, hogy önmagát felmagasztalja. Pedig, aki magát felmagasztalja, mint tudjuk, az megaláztatik.

Ha a boldogság, vagy boldogtalanság eredőjét kutatjuk, akkor megállapítható az, hogy az alázatosak, a szerények, az elégedettek viszonylagosan nehéz körülményeik ellenére is boldognak mondják magukat. A lelki kiegyensúlyozottság, az Istennel való rendezett kapcsolat függvénye. A Krisztusba vetett hit következménye. Egy diszharmonikus világban, amikor úton-útfélen és globalizáltan egyaránt ez elégedetlenség szólamai és panaszai zúgnak felénk, a boldogtalan emberek megnyilatkozásaiból. Isten programja az az ember felé, hogy boldoggá tegye. Ennek az útja azonban a legtöbb esetben más, mint amit az ember elképzelt magának. Isten Krisztust küldte ebben a világba, akinek szenvedő sorsa külsőleg szemlélve az elégedetlenséget és a boldogtalanságot, az igazságtalanság kényszerű elviselését tárja elénk. Közelebbről látva azonban épp ebben a sorsban: a vállalt szegénységben, megaláztatásban sokrétű szenvedésben mutatja meg Isten a győzelmet. Mert lehetünk bármilyen gazdagok, elégedetlenkedhetünk zajosan és szenvedélyesen, mindezt azonban csak az élet és a halál limitált idejébe tehetjük. Minden attól függ, hogy a kiszabott esztendőkből, hogyan készülünk arra az életre, mely gazdag, boldog és örök, nem Istentől távolvaló, hanem ott zajlik majd az Ő legközvetlenebb közelében.